

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ НАН УКРАЇНИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Державної установи
«Інститут всесвітньої історії
НАН України»
член-кореспондент НАН України,
доктор історичних наук, професор

А.І. Кудряченко

А.І. Кудряченко
«18» грудня 2020 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок реалізації права на академічну мобільність
учасників освітнього процесу
ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»

Ухвалено Вченою радою
ДУ «Інститут всесвітньої історії
НАН України»

(протокол № 8 від 03.12.2020 р.)

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 № 579, Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261, Статуту ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України (далі – Інститут), Положення про організацію освітнього процесу в Інституті та Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті, затверджених Вченою радою Інституту (протокол № 8 від 03.12.2020 р.), інших нормативно-правових документів.

1.2. Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

1.3. Це Положення встановлює порядок організації програм академічної мобільності для учасників освітнього процесу Інституту на території України чи поза її межами та учасників освітнього процесу іноземних закладів вищої освіти (наукових установ) в Інституті.

1.4. Учасниками освітнього процесу Інституту є здобувачі освітньо-наукового ступеня доктора філософії; наукового ступеня доктора наук; наукові, науково-педагогічні працівники; інші учасники освітнього процесу (далі – Учасники освітнього процесу).

1.5. Учасники освітнього процесу Інституту, Інститут та іноземні учасники освітнього процесу і заклади вищої освіти (наукові установи), що беруть участь у програмах академічної мобільності, є учасниками академічної мобільності.

1.6. Право на академічну мобільність учасників освітнього процесу реалізується на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм і проєктів, договорів про співробітництво між Інститутом та іноземними або вітчизняними закладами вищої освіти (далі – ЗВО) та науковими установами-партнерами, а також може бути реалізоване учасниками освітнього процесу з власної ініціативи, підтриманої керівництвом Інституту, на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.

1.7. За домовленістю між Інститутом та ЗВО/науковою установою-партнером:

- здійснюється відбір учасників освітнього процесу для участі у програмах академічної мобільності;

- регламентується перелік вимог та документів, необхідних для підтвердження участі в програмі академічної мобільності, процедура і строк їх подання;

- визначаються етапи, фінансові умови, види та форми академічної мобільності, тривалість і зміст навчання та стажування у ЗВО/наукових установах-партнерах;

- визначаються умови визнання результатів навчання, стажування або проведення наукових досліджень та звітування наукових, науково-педагогічних працівників.

1.8. Учасники освітнього процесу Інституту зобов'язані:

- своєчасно надати необхідні документи для участі в програмі академічної мобільності;

- вчасно прибути до місця реалізації програми академічної мобільності;

- під час програми академічної мобільності дотримуватися законодавства країни перебування, правил внутрішнього розпорядку та інших нормативно-правових документів ЗВО/наукової установи-партнера, що приймає;

- після завершення програми академічної мобільності вчасно повернутися до Інституту та подати необхідні звітні документи, зазначені в розділі 6 цього

Положення.

1.9. Організаційний супровід міжнародної академічної мобільності щодо укладання відповідних договорів; налагодження/підтримки зв'язків із ЗВО та науковими установами; оголошення конкурсів про участь у програмах академічної мобільності; надання науково-методичної допомоги щодо реалізації права на академічну мобільність тощо здійснює відділ аспірантури Інституту.

2. Види та форми академічної мобільності

2.1. За місцем реалізації права на академічну мобільність вона поділяється на:

- внутрішню академічну мобільність – академічну мобільність, право на яку реалізується учасниками освітнього процесу Інституту у ЗВО та наукових установах у межах України;

- міжнародну академічну мобільність – академічну мобільність, право на яку реалізується Учасниками освітнього процесу Інституту у ЗВО та наукових установах поза межами України, а також іноземними Учасниками освітнього процесу в Інституті.

2.2. Основними видами академічної мобільності є:

- ступенева мобільність – навчання здобувача вищої освіти третього рівня (аспіранта) в ЗВО або науковій установі, відмінних від їхнього постійного місця навчання, з метою здобуття ступеня вищої освіти третього рівня (доктора філософії), що підтверджується документом (документами), або про здобуття ступеня вищої освіти третього рівня від двох або більше закладів вищої освіти/наукових установ-партнерів;

- кредитна мобільність – навчання здобувача вищої освіти третього рівня (аспіранта) в ЗВО або науковій установі, відмінних від їхнього постійного місця навчання, з метою здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та/або відповідних компетентностей, результатів навчання (без здобуття кредитів Європейської кредитної

трансферно-накопичувальної системи), що будуть визнані в Інституті. При цьому загальний період навчання для таких учасників за програмами кредитної мобільності залишається незмінним.

2.3. Формами академічної мобільності для учасників освітнього процесу, що здобувають науковий ступінь доктора філософії в Інституті, є:

- навчання за програмами академічної мобільності;
- мовне стажування;
- наукове стажування.

2.4. Формами академічної мобільності для наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти третього рівня (аспірантів та докторантів) Інституту є:

- участь у спільних проектах;
- викладання;
- наукове дослідження;
- наукове стажування;
- підвищення кваліфікації.

3. Організаційне забезпечення академічної мобільності наукових, науково-педагогічних працівників, здобувачів наукового ступеня доктора наук

3.1. Наукові, науково-педагогічні працівники Інституту можуть реалізовувати право на академічну мобільність для провадження професійної діяльності відповідно до укладеного договору про участь у програмі академічної мобільності та запрошення від приймаючої сторони. При цьому за науковими, науково-педагогічними працівниками зберігається основне місце роботи в Інституті до одного року.

3.2. Іноземні наукові, науково-педагогічні працівники ЗВО та наукових установ, залучені до провадження освітньої та наукової діяльності, під час перебування в Інституті мають усі права та обов'язки його працівників.

3.3. Умови приїзду провідних іноземних науковців і діячів освіти на

запрошення Інституту та їх перебування в Україні можуть визначатися додатковими договорами, укладеними між Інститутом та запрошеною особою.

3.4. Перелік документів, які необхідно подати учасникам академічної мобільності до відділу аспірантури:

- оригінал або копія запрошення для участі в програмі академічної мобільності;
- договір про академічну мобільність між Інститутом та учасником академічної мобільності;
- технічне завдання для оформлення закордонного відрядження з усіма передбаченими візами.

4. Організаційне забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти третього рівня

4.1. Відбір здобувачів вищої освіти третього рівня для участі в програмах академічної мобільності здійснюється Конкурсною комісією Інституту з урахуванням рейтингу успішності, знання іноземної мови, наукових здобутків здобувача, його участі у громадському житті Інституту. Склад Конкурсної комісії затверджується наказом директора Інституту.

4.2. На час навчання у ЗВО/науковій установі-партнері здобувачу вищої освіти третього рівня за його заявою надається індивідуальний навчальний план, що встановлює порядок вивчення навчальних дисциплін і складання контрольних заходів за результатами навчання з урахуванням особливостей навчального плану спеціальності та програми академічної мобільності, узгоджений із науковим керівником та завідувачем відділу і затверджений директором Інституту.

4.3. При формуванні індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти третього рівня враховується виконання ним індивідуального навчального плану поточного та попередніх навчальних років в аспірантурі Інституту.

4.4. Навчання за індивідуальним навчальним планом може здійснюватися із застосуванням технологій дистанційного навчання.

4.5. Здобувач вищої освіти третього рівня, крім вивчення у ЗВО/науковій установі-партнері обов'язкових навчальних дисциплін, має право самостійного вибору додаткових навчальних дисциплін (за рахунок кредитів вибіркової частини навчального плану освітньої програми), за погодженням з відділом аспірантури Інституту.

4.6. Здобувач вищої освіти, який бере участь у міжнародній програмі академічної мобільності, підписує договір про міжнародну академічну мобільність з Інститутом.

5. Умови участі в програмах академічної мобільності

5.1. За здобувачами вищої освіти третього рівня на період навчання в ЗВО/науковій установі-партнері на території України чи поза її межами зберігаються відповідно до укладеного договору про академічну мобільність місце навчання та виплата стипендії згідно із законодавством протягом навчання, стажування чи провадження наукової діяльності, якщо стипендія не передбачена умовами академічної мобільності або ж передбачена частково (наприклад, програма покриває вартість проживання або надається гуртожиток, а кошти на дорожні витрати і харчування не передбачені програмою тощо).

5.2. Умови нарахування та виплат стипендій здобувачами вищої освіти третього рівня на період навчання визначаються п.п. 2.13, 2.14 Положення про стипендіальне забезпечення здобувачів вищої освіти третього ступеня в ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України».

5.3. Особи, які уклали договори про навчання чи стажування за програмою академічної мобільності, не відраховуються зі складу здобувачів вищої освіти третього рівня на період реалізації права на академічну мобільність та обліковуються в Єдиній державній електронній базі з питань освіти (ЕДЕБО).

5.4. Оплата праці наукового, науково-педагогічного працівника Інституту відповідно до законодавства за основним місцем роботи зберігається на строк до шести місяців, якщо вона не передбачена програмою академічної мобільності, або її розмір менший ніж стипендія в Інституті.

5.5. Іноземні здобувачі вищої освіти, які реалізують право на академічну мобільність у рамках договорів про співробітництво між Інститутом та іноземними ЗВО/науковими установами-партнерами, можуть бути зараховані на навчання до Інституту:

- за рахунок коштів міжнародних програм та організацій;
- за рахунок власних надходжень ЗВО/наукових установ;
- за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб;
- на умовах безоплатного навчання у разі взаємного обміну здобувачами вищої освіти третього рівня, зокрема за спільними освітніми програмами, що передбачають отримання спільного або подвійного документа (документів) про вищу освіту на умовах безоплатного навчання у разі міжнародного обміну здобувачами вищої освіти, якщо кількість таких іноземних здобувачів вищої освіти не перевищує кількість вітчизняних здобувачів вищої освіти, які навчаються в іноземному ЗВО/науковій установі-партнері в межах програм академічної мобільності відповідно до укладених між Інститутом та ЗВО/науковою установою-партнером договорів про міжнародну академічну мобільність.

5.6. Навчання вітчизняних та іноземних Учасників освітнього процесу за узгодженими між ЗВО/науковими установами-партнерами освітніми програмами, що включають програми академічної мобільності, може передбачати отримання документа про вищу освіту ЗВО/наукової установи-партнера, а також спільних або подвійних документів про вищу освіту ЗВО/наукових установ.

6. Звітування про виконання програми академічної мобільності

6.1. Після повернення до Інституту протягом 5 робочих днів, учасник

освітнього процесу, який реалізовував право на академічну мобільність, залежно від її форми, надає відповідний документ, що підтверджує завершення програми академічної мобільності.

6.2. Наукові, науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти третього рівня подають відповідні документи (сертифікат тощо), що підтверджують виконання програми академічної мобільності у ЗВО/науковій установі-партнері, або звіт про виконання програми академічної мобільності, завірений в установленому порядку у ЗВО/науковій установі-партнері, на чий базі здійснювалася програма академічної мобільності, завідувачу аспірантури Інституту та до відділу кадрів Інституту.

6.3. Якщо здобувач вищої освіти третього рівня під час перебування у ЗВО/науковій установі-партнері не виконав програму навчання, то після повернення до Інституту йому може бути запропонований індивідуальний графік ліквідації академічної заборгованості, затверджений у встановленому порядку, або повторний курс навчання в Інституті за рахунок коштів фізичних чи юридичних осіб.

7. Визнання результатів навчання за програмами академічної мобільності здобувачів вищої освіти третього рівня

7.1. Визнання результатів навчання здійснюється на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) або з використанням системи оцінювання навчальних досягнень студентів, прийнятої в країні ЗВО/наукової установи-партнера, якщо в ній не застосовується ECTS.

7.2. Порівняння обсягу навчального навантаження під час здобуття вищої освіти в межах програми академічної мобільності повинне ґрунтуватися на зіставленні результатів навчання, яких було досягнуто здобувачем вищої освіти у ЗВО/науковій установі-партнері, та результатів навчання, запланованих ОНП Інституту.

7.3. Навчальні дисципліни та інші види освітньої діяльності зазначаються в індивідуальному навчальному плані.

7.4. Визнання (зарахування) результатів навчання, кредитів опанованих здобувачем навчальних дисциплін у ЗВО/науковій установі-партнері здійснюється на засіданні Вченої ради Інституту на підставі рішення відділу (у засіданнях бере участь науковий керівник аспіранта). Вчена Рада Інституту має право прийняти рішення про визнання набутих аспірантом в інших ЗВО/наукових установах-партнерах, як українських, так і закордонних, компетентностей з однієї чи кількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), здобуття яких передбачено ОНП аспірантури. З цією метою аспірант подає завідувачу аспірантури заяву разом із сертифікатом чи іншим документом, що підтверджує факт і результати навчання. Курси зараховуються за умови їх відповідності спеціальності, наявності необхідних обсягів, у порівнянні з обсягами дисциплін/змістових модулів, які аспірант має опанувати під час навчання за ОНП програмою Інституту.

7.5. Академічна різниця за індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти третього рівня визначається Інститутом і не повинна перевищувати 10 кредитів ECTS.

7.6. Порядок ліквідації академічної різниці визначається ЗВО/науковими установами-партнерами відповідно до законодавства обох сторін.

7.7. Результати підсумкової атестації здобувачів вищої освіти третього рівня за період навчання/стажування у ЗВО/науковій установі-партнері представляються за шкалою, прийнятою ЗВО/науковою установою-партнером і переводяться у шкалу, прийняту в Інституті.